

Vilniaus g. 22, LT-44280 Kaunas, Lietuva
tel.: +370 (37) 422 248, faks.: +370 (37) 321 568, mob.: +370 (698) 00 672

Lietuvos architektų rūmų pirmininkei
Daivai Veličkaitei
Lietuvos architektų rūmų tarybai

SIŪLYMAI DĖL REGIONINIŲ ARCHITEKTŪROS TARYBŲ VEIKLOS GERINIMO
2019 gegužės 24 d., Nr. 28, Kaunas

Architektūros įstatymu įteisintų Regioninių architektūros tarybų reikalingumu neabejojame, bet stebėdami jų darbą, norime atkreipti dėmesį į keletą, mūsų nuomone, diskutuotinų jų veiklos modelio aspektų, trukdančių pasiekti efektyvaus rezultato. Per metus Kaune nagrinėti septyni svarbūs miestui projektai sulaukė didžiulio miesto architektų bendruomenės susidomėjimo. Beveik visi iš svarstytių projektų, Regioninių architektūros tarybų nuomone, neatitiko kokybiškos architektūros reikalavimų, visuomenės intereso ir architektūros kriterijų, buvo kritikuojami dėl invazinių nekontekstualių sprendinių, vienos tapatumo ir savasties nepaisymo bei kitų trūkumų. Vyraujantis vien tik neigiamo pobūdžio išvadų apie reikšmingus architektūrinius miesto objektus viešinimas kelia įtampą architektų bendruomenėje, tam tikrą susipriešinimą tarp Tarybos narių ir projektų autoriu, tarp Tarybos ir architektūros lauko pareigūnų, kuri nejučia siejama ir su Architektų rūmų įvaizdžiu. Todėl LAS Kauno skyriaus valdyba, įsiklausydamas į skirtingų pusų atstovų nuomones apie RAT darbą ir remdamasi ilgamete praktine projektų vertinimo patirtimi Kauno architektūros ir urbanistikos ekspertų taryboje, vardan geresnio tarpusavio supratimo ir galutinio rezultato, siūlo koreguoti dabartinį RAT veiklos modelį, šiandien labiau orientuotą į norą kontroliuoti, bet ne teikti paslaugą, t.y., ne į geranorišką kolegų pagalbą, tai įtvirtinant Regioninių architektūros tarybų Nuostatuose (toliau - Nuostatai). Siūlymai išdėstyti jų svarbos tvarka.

1. Siūlome keisti Nuostatų p. 69, sk. VII (Tarybos darbo veiklos organizavimas), kuriame sakoma, kad Tarybų susirinkimus sudaro vieša ir uždara dalys, nes manome, kad projekto autorius(-iai) turi dalyvauti ir uždaroe susirinkimo dalyje. Tiesiogiai išsakyti Tarybos narių argumentai leistų autoriams geriau suprasti problemos esmę, nepaliktų vienos galimoms interpretacijoms, kita vertus, neatmestina ir tai, kad projekto autoriai, būdami pakankamai gerai įsigilinę į visus projekto klausimus, turėtų galimybę teikti paaiškinimus ekspertams.
2. Siūlome papildyti Nuostatų p. 8, (sk. II – Tarybų sudėtis), nurodant, kad kiekviename RAT posėdyje turi dalyvauti miesto vyriausiasis architektas. Taryboje svarstomi svarbūs objektai, todėl viešoje ir uždaroe susirinkimo dalyse turėtų dalyvauti vyriausiasis miesto ar rajono architektas, o tais atvejais, kai negali -

kitas savivaldybės Miesto planavimo ir urbanistikos skyriaus tarnautojas, atsakingas už urbanistinę ir architektūros politiką.

3. Siūlome svarstyti Regioninių architektūros tarybų protokolo formatą, Nuostatų p. 15, 16, sk.III (Tarybų atliekamos funkcijos) nurodoma, kad statinių projektai būtų svarstomi pagal statinių architektūros atitinktį architektūros kokybės reikalavimams. RAT išvados dažnai yra lakoniškos, apibendrintos, skamba kaip nuosprendis, yra neišsamios ir mažai paveikios. Vietoje formalaus atitikimo/neatitikimo architektūros kokybės kriterijams aspektu suformuluotą išvadą, siūlome tiesiog perduoti autorui(-iams) posėdžio protokolą su Tarybos narių ir kitų institucijų atstovų argumentais, paliekant galimybę patiemems padaryti išvadas ir priimti sprendimus. Tai labai prisdėtų prie RAT'o, kaip patariamojo balso tapatumo (turinio) realizavimo bei mažintų įtampą ir interpretacijų galimybes.

4. Siūlytume papildyti Nuostatus pozicija, kad, jei RAT narių nuomone, egzistuoja objektyvios priežastys, trukdančios autorui pasiekti norimos urbanistinės ar architektūrinės kokybės, Taryba turi aiškiai jas įvardinti ir imtis iniciatyvos padėčiai taisyt - teikti savo pasiūlymus atsakingoms institucijoms.

5. Siūlome papildyti Nuostatų p. 8, sk. II (Tarybų sudėtis) pozicija, kad RAT narius turi siūlyti ir rinkti to šalies regiono, kuriamė dirbs Taryba, architektai. Būtent tame jie yra žinomi, pelnę kolegų pasitikėjimą, profesinį bei moralinį autoritetą, o LAR Tarybos sprendimu būtų tik patvirtinama personalinė Regioninės architektūros tarybos sudėtis, kaip tai numatyta Nuostatų p. 10 sk. II (Tarybų sudėtis).

6. Siūlome papildyti Nuostatus pozicija apie tai, kad, profesiniai kvalifikaciniai reikalavimai turi būti taikomi ir tarybos nariams. Būtina užtikrinti, kad svarstant konkretų klausimą, daugumą posėdyje sudarytų tos srities specialistai tarybos nariai, o specifiniams objekto klausimams pasitelkiami specialistai ir ekspertai iš šalies, kaip nurodoma Nuostatų p. 42, sk. IV.

7. Siūlome patikslinti projektų nagrinėjimo pobūdį, papildant sk. III (Tarybų atliekamos funkcijos) teiginiu, kad RAT nagrinėjimas turėtų apsiriboti platesnio pobūdžio architektūrine ir urbanistine problematika, detales ir konkrečius techninius sprendimus paliekant autoriaus ir užsakovo, o estetinius meninius - tik paties autoriaus nuožiūrai. Kaip meno kūrėjus vienijanti ir atstovaujanti organizacija, esame įsitikinę, jog architektūrinio kūrinio idėjos įgyvendinimas yra paties architekto, autoriaus - meno kūrėjo - teisė ir galutinis sprendimas priklauso tik jam.

Manome, kad platesnė Lietuvos architektų rūmų iniciuota diskusija tarp šalies regioninių architektūros tarybos narių, architektų bendruomenės, miestų savivaldybės atstovų RAT veiklos modelio tobulinimo klausimais atlieptų visų suinteresuotų pusiu lūkesčius, įneštų daugiau skaidrumo, geranoriškumo ir prasmės.

Pagarbiai,

Lietuvos architektų sąjungos

Kauno skyriaus valdybos vardu

Asta Kiaunienė